

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Dapsy Roberta ügyvéd által képviselt **felperesnek** dr. Marinics Roland ügygondnok által képviselt **I.r.** és a dr. Bacsek György ügyvéd) által képviselt **II.r. alperesek** ellen **kölcsön visszafizetése** iránt a Budapest XVIII. és XIX. kerületi Bíróságnál 15.P.XVIII.21.564/2009. számon indult és a Fővárosi Bíróság 45.Pf.631.689/2011/3. számú ítéletével befejezett perében a másodfokú határozat ellen a II.r. alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - a 2012. január hó 31. napján tartott tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Bíróság 45.Pf.631.689/2011/3.számú ítéletét hatályában fenntartja.

A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felülvizsgálati kérelem szempontjából irányadó tényállás szerint a felperes jogelődje az E Zrt. (a továbbiakban: a felperes) mint hitelező a 2002. november hó 20-án kelt kölcsönszerződéssel 2.457.000 Ft összegű CHF alapú hitelt nyújtott az alpereseknek mint egyetemleges adósoknak egy Suzuki gépkocsi megvásárlása céljából. Az adósoknak a kölcsönt 72 hónapon keresztül havi 56.707 Ft összegű részletekben kellett visszafizetniük. A kölcsönszerződést a megvásárolt gépkocsira alapított opciós jog biztosította. Az alperesek a 2002. december, 2003. január és február havi kötelezettségüknek eleget tettek, ezt követően fizetést nem teljesítettek.

A felperes a kölcsönszerződést 2003. május 21-én a részletfizetés elmulasztása miatt felmondta, a felmondást tartalmazó nyilatkozatot azonban az alperes részére kézbesíteni nem lehetett a Posta mindkét

alperes részére címzett küldeményt „ismeretlen helyre költözött” postai jelzéssel küldte vissza. A gépjárművet ismeretlen tettes időközben eltulajdonította, az a felmondás és a vételi jog gyakorlása ellenére sem került a felperes tulajdonába és mert a gépjármű után a CASCO biztosítási díjat az alperesek nem fizették, a Biztosító a lopáskárt nem térítette meg.

A felperes jogelődje a perbeli szerződésből eredő valamennyi követelését a 2004. december hó 29. napján kelt engedményezési szerződéssel a felperesre engedményezte. Az engedményezésről szóló értesítést ugyancsak nem sikerült az alperesek részére kézbesíteni a Posta a küldeményt „elköltözött” postai jelzéssel kézbesítette vissza.

A felperes a követelését a 2009. február hó 24. napján benyújtott fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemmel érvényesítette, majd az alperesek ellentmondása folytán perré alakult eljárásban az alpereseket egyetemlegesen 2.614.703 Ft kölcsön, ennek 2003. május 21-től járó késedelmi kamata, valamint a perköltségek megfizetésére kérte kötelezni.

Másodlagos kereseti kérelmében arra az esetre, ha a bíróság a szerződés felmondás útján történő megszűnését nem állapítaná meg, a késedelmi kamatfizetés kezdő időpontját 2006. február 15-ében határozta meg.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

A II.r. alperes elsősorban arra hivatkozott, hogy a követelés elévült, mivel a szerződés létrejöttének időpontja 2002. november 15. (helyesen november 20.) és a fizetési meghagyás kibocsátásának időpontja 2009. március 11. között több mint öt év telt el. Előadta, hogy az állandósult bírói gyakorlat szerint a felperesnek nem csupán a felmondás, illetőleg felszólítások postára adásának tényét, hanem azt is bizonyítania kellett volna, hogy a küldemény hozzájuk, mint kötelezettekhez megérkezett azaz, hogy a Posta részükre a küldeményt kézbesítette. Állította, hogy egészen a fizetési meghagyásig nem vett át sem felmondást, sem olyan felszólítást, amely alkalmas lenne az elévülés megszakadására, mivel a postai küldemények mindkét alperes címéről „elköltözött” jelzéssel érkeztek vissza a felpereshez.

A II.r. alperes az eljárás során hatásköri és illetékességi kifogást is előterjesztett. Előadta, hogy a felperes Üzletszabályzatának 10.) pontja értelmében a jogvita elbírálása a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett szervezett Állandó Választottbíróóság hatáskörébe, avagy a Pesti Központi Kerületi Bíróság kizárólagos illetékességébe tartozik.

Az első fokon eljáró Budapesti XVIII. és XIX. kerületi Bíróság a

15.P.XVIII.21.564/2009/31. számú ítéletében az alpereseket egyetemlegesen 2.614.703 Ft-ban, ennek 2006. február 15-től a kifizetés napjáig járó késedelmi kamataiban, valamint 227.000 Ft perköltségben marasztalta, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

A Fővárosi Bíróság a II.r. alperes fellebbezése folytán hozott 45.Pf.631.689/2011/3. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, fellebbezett rendelkezését helybenhagyta.

Elfogadta az elsőfokú bíróság jogi álláspontját a vonatkozásban, hogy a felperes Üzletszabályzatának 10.) pontjában írt választottbírói kikötés a Ptk. szerződéskötéskor hatályos 205. §-ának /5/ bekezdése szerint nem vált a szerződés részévé, ezért nem sértett jogszabályt az elsőfokú bíróság azzal, hogy a választottbírói kikötésre hivatkozással nem szüntette meg az előtte folyamatban lévő pert.

A másodfokú bíróság megítélése szerint a választottbírói kikötéssel ellentétben a szerződés részévé vált a felperes Üzletszabályzatának 10.) pontjában írt, a Pesti Központi Kerületi Bíróság kizárólagos illetékességét tartalmazó rendelkezés. A 2009. évi L. törvény által módosított Pp. 41. §-a /6/ bekezdésének b) pontja akként rendelkezik, hogy a helyi bíróság hatáskörébe tartozó vagyoni jogi ügyekben a Pesti Központi Kerületi Bíróság illetékességét kikötni nem lehet. A törvény 62. §-a a tiltó rendelkezést 2009. június hó 30. napjától kezdődő hatállyal, a hatályba lépését követően indult ügyek tekintetében mondta ki, mivel a rendelkezés eljárásjogi jellegű, a 2009. június 30. napjától kezdődően indult ügyekben a Pesti Központi Kerületi Bíróság kizárólagos illetékessége nem állapítható meg attól függetlenül, hogy a kikötésre mikor került sor. A Pp. 42. §-a értelmében, ha a per a keresetlevél beadása után bekövetkezett valamely változás folytán tartozik a bíróság illetékessége alá, úgy a bíróság illetékességét meg kell állapítani. A keresetlevél áttételének 2009. július 1-től kezdődően tehát nem lett volna helye.

A másodfokú bíróság mindenben egyetértett az elsőfokú bíróság ítéletével a vonatkozásban, hogy miután a felmondást az alperesek részére a felperesnek nem sikerült kézbesíteni, a szerződés felmondás útján történő megszűnése sem következett be, a szerződés a lejáratával 2008. november 15. napján az utolsó törlesztő részlet esedékessé válásával szűnt meg. A teljes követelés a fizetési meghagyás útján történő érvényesítéséig - 2009. február 24-ig - nem évült el, elévültek viszont azok a részletek, amelyek 2004. márciusáig már esedékessé váltak, mivel a Ptk. 326. §-ának /1/ bekezdése szerint az esedékességgel az egyes részletek elévülése is

megkezdődött. A 2004. márciustól 2008. november 15-ig esedékessé váló, az elévüléssel nem érintett 57 törlesztő részlet összege a szerződés szerint 3,232.299 Ft lett volna. A felperes azonban keresetében ennél alacsonyabb összeget érvényesített, így az elsőfokú bíróság az alpereseket helyesen a kereset szerint marasztalta.

A jogerős ítélet ellen a II.r. alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését kérte.

A másodfokú bíróság által elkövetett jogszabálysértést a Választottbíróságról szóló 1994. évi LXXI. törvény 8. §-ában, a Pp. 41. §-ának /1/ bekezdésében és 43. §-ának /1/ bekezdésében foglaltak megsértésében jelölte meg.

Vitatta, hogy a perbe hozott kölcsönszerződés annak felmondásával 2003. május 21-én nem szűnt meg. Álláspontja szerint a felperes Üzletszabályzatának 2.3.2. pontja értelmében a hitelező az adós részére szóló értesítést, tájékoztatást, ajánlatot, nyilatkozatot, vagy bármely egyéb okiratot az általa megadott címre postai úton vagy személyesen kézbesített. Az iratokból megállapítható, hogy a felperes a hitelszerződés felmondását tartalmazó nyilatkozatot az alperesek részére postára adta, ezzel a kézbesítési kötelezettségének eleget tett. A felmondást követően nem történt olyan nyilatkozat kézbesítése a felperes részéről amely az elévülést megszakította volna, ezért a felperes követelése bírósági úton 2009. februárjában már nem volt érvényesíthető.

Állította, hogy az Üzletszabályzat 10.) pontjában írt választottbírósági kikötés a szerződés részévé vált, ezért az 1994. évi LXXI. törvény 8. §-ában foglaltak szerint a keresetlevelet, idézés kibocsátása nélkül el kellett volna utasítani, illetőleg bármelyik fél kérelmére a pert meg kellett volna szüntetni. Az I.r. alperes már az első tárgyalási határnapot megelőzően kérte a per megszüntetését, ennek ellenére az elsőfokú bíróság nem állapította meg hatáskörének hiányát és a pert nem szüntette meg.

Hivatkozott az Üzletszabályzat 10.3. pontjára, amelyben a felek a Pesti Központi Kerületi Bíróság kizárólagos illetékességét kötötték ki arra az esetre, ha bármely okból nem lenne megállapítható a Választottbíróság hatásköre. Amennyiben a bíróság úgy ítélte meg, hogy a választottbírósági kikötés nem vált a szerződés részévé, úgy az Üzletszabályzat 10.3. pontja értelmében a keresetlevelet át kellett volna tenni a kizárólagos illetékességgel rendelkező Pesti Központi Kerületi Bírósághoz.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül, és azt a felhozott okokból nem találta jogszabálysértőnek.

Jogsértés nélkül mellőzték az eljáró bíróságok a felperes Üzletszabályzata 10.3. pontjában foglalt választottbíróági kikötésre figyelemmel a per megszüntetését. A Ptk. szerződéskötéskor hatályos 205. §-ának /5/ bekezdése szerint az Üzletszabályzatnak a választottbíróági kikötést tartalmazó rendelkezése a szokásostól eltérő rendelkezésnek minősül. Ez a kikötés ezért csak akkor válik a szerződés részévé, ha erről a szerződés megkötése előtt a másik szerződő felet tájékoztatják és a másik szerződő fél a választottbíróági kikötést az Üzletszabályzatra mint ilyen kikötést tartalmazó okiratra utalással elfogadja. Az alperesek között vitás volt, hogy a szerződés részévé vált-e a választottbíróági kikötés. Az I.r. alperes valóban kérte a per megszüntetését, míg a II.r. alperes a 2010. február hó 18. napján tartott tárgyaláson kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy nem csatlakozik az I.r. alperesnek a választottbíróági kikötésre való tekintettel a per megszüntetése iránti kérelméhez, mivel erre irányuló felhívás hiányában nem tett és nem is tehetett nyilatkozatot a választottbíróági kikötés elfogadására. A felperes maga sem állította, hogy az alpereseket felhívta a kikötéssel kapcsolatos nyilatkozat megtételére. A másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az I.r. alperest ügygondnok képviselte, aki nem vett részt a szerződés megkötésében, így nem lehetett tudomása arról, hogy a szerződéskötés időpontjában milyen nyilatkozatok hangzottak el. Az iratok alapján helytállóan állapították meg az eljáró bíróságok, hogy a felperes e kikötésről az alperesek részére nem adott konkrét tájékoztatást, tehát a felek egyedileg e szerződési feltételt nem tárgyalták meg és az alperesek nem tettek erre vonatkozó elfogadó nyilatkozatot, ezért e kikötés nem vált a szerződés részévé. Választottbíróági kikötés hiányában rendes bírósági eljárásnak van helye.

Nem sértettek jogszabályt az eljáró bíróságok azzal, hogy a felperes Üzletszabályzatának 10. pontjában foglaltakra figyelemmel nem intézkedtek a keresetlevélnek a Pesti Központi Kerületi Bírósághoz történő áttétele felől. A Pp. 2009. évi L. törvénnyel módosított 41. § /6/ bekezdés a) és b) pontja szerint vagyoni jogi ügyek tekintetében a felek nem köthetik ki a helyi bíróság hatáskörébe tartozó ügyben a Pesti Központi Kerületi Bíróság illetékességét. A rendelkezés 2009. június 30-án lépett hatályba. E módosított törvényi rendelkezés helyes értelmezése az - figyelemmel a törvényi indokolásban foglaltakra is - hogy a szerződő felek a

törvény hatályba lépése után a vagyoni jogi ügyeik tekintetében felmerülő jogvitájukra nem köthetik ki többek között a Pesti Központi Kerületi Bíróság illetékességét, visszaható hatályt e törvényi rendelkezésnek tulajdonítani nem lehet. Ebből következően a fenti jogszabályi rendelkezés a perbeli, 2002-ben megkötött szerződésre nem irányadó. Tekintve azonban, hogy itt nem a kizárólagos illetékesség esete áll fenn, hanem alávetéses illetékességet kötöttek ki a felek, az illetékesség hiánya az alperesek érdemi ellenkérelmének az előterjesztése után már nem volt figyelembe vehető (Pp. 43. § /1/ bekezdés). Tényként állapítható meg, hogy sem az I.r. alperes, sem a II. r. alperes érdemi ellenkérelmében az iratok áttételét a Pesti Központi Kerületi Bírósághoz nem kérte, a per későbbi szakaszában előterjesztett ezzel kapcsolatos beadványok pedig a hivatkozott jogszabályi rendelkezésre figyelemmel nem voltak figyelembe vehetők.

Alaptalanul sérelmezte a II.r. alperes az eljáró bíróságok azon egyező megállapítását, hogy a 2003. május 21-i felmondás folytán a szerződés megszűnése nem volt megállapítható. Az elsőfokú bíróság által részletezett állandósult bírói gyakorlat szerint ha vitássá válik, hogy egy olyan tartalmú egyoldalú jognyilatkozat, mint amilyen a felmondás a kötelezetthez megérkezett-e, a postai küldemény feladójának nemcsak a postára adás tényét, hanem azt is bizonyítania kell, hogy a küldeményt a posta a címzettnek kézbesítette, továbbá bizonyítania kell a küldemény tartalmát is. A felmondás igazolt kézbesítése nélkül a szerződés felmondás útján történő megszűnését megállapítani nem lehetett. Érvényes felmondás hiányában a szerződés a Ptk. 277. §-ának /1/ bekezdése értelmében annak lejártával 2008. november 15-én szűnt meg. A felülvizsgálati kérelemben hivatkozott Üzletszabályzat 2.3.2. pontjából sem lehet ezzel ellentétes következtetésre jutni.

Rámutat a Kúria arra, hogy amennyiben elfogadná a II.r. alperes nem helytálló jogi véleményét, az sem vezetne a II.r. alperesre kedvező döntésre. Ha ugyanis a küldemény felperes általi postára adása folytán a szerződés felmondásának érvényessége megállapítható lenne, úgy a felperes által 2004. szeptember 16-án és 2006. július 29-én kelt és postára adott felszólításokat is megérkezettnek kellene tekinteni, amelyek a Ptk. 327. §-ának /1/ bekezdése szerint alkalmasak lettek volna az elévülés megszakítására, így az elévülés a Ptk. 327. §-ának /2/ bekezdése szerint újból kezdődött volna, azaz a követelés elévülésére akkor sem került volna sor.

A kifejtettekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának /3/ bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

A felperesnek a felülvizsgálati eljárásban perköltsége nem merült fel, ezért arról a Kúriának határoznia nem kellett.

A II.r. alperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az 1990. évi XCIII. törvény 74. §-ának /3/ bekezdése alapján alkalmazandó, a költségmentességről szóló 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a szerint az állam viseli.

Budapest, 2010. január 31.

Dr.Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke
Gyöngyösiné dr.Gyügyei Klára sk.előadó-bíró
Dr.Lőrincz Györgyné sk. bíró